

4 JANUARI 2015 – OPENBARING VAN DE HEER

EERSTE LEZING

JESAJA 60, 1-6

Sta op, laat het licht u beschijnen, Jeruzalem, want de Zon gaat over u op en de glorie van de Heer begint over u te schijnen. Want zie: de duisternis bedekt de aarde, het donker de volkeren, maar over u gaat de Heer op en zijn glorie is boven u verschenen.

Volkeren komen af op uw licht, koningen op de luister van uw dageraad. Sla uw ogen op en zie om u heen: van overal stromen ze naar u toe, uw zonen komen van verre, uw dochters draagt men op de arm.

Bij het zien hiervan zult gij met blijdschap worden vervuld en uw hart zal bonzen en wijd worden van vreugde. Want de schatten der zee gaan over in uw bezit, de rijkdommen der volkeren worden aan u afgedragen. Een zee van kamelen bedekt u, jonge kamelen van Midjan en Efa. Alle bewoners van Sjeba trekken naar u toe; ze voeren goud en wierook aan en verkondigen luid de roem van de Heer.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE EFESIERS 3, 2-3a.5-6

Broeders en zusters,

Gij hebt vernomen hoe zich de genade Gods heeft verwezenlijkt, die mij met het oog op u gegeven is; door openbaring is mij de kennis van het geheim meegedeeld, zoals ik het reeds in het kort heb beschreven. Nooit is het onder vroegere geslachten aan de kinderen der mensen bekendgemaakt, zoals het nu door de Geest is geopenbaard aan zijn heilige apostelen en profeten: dat de heidenen in Christus Jezus mede-erfgenamen zijn, medeleden en mededeelgenoten van de belofte door middel van het evangelie.

EVANGELIE

MATTEUS 2, 1-12

Toen Jezus te Betlehem in Juda geboren was, ten tijde van koning Herodes, kwamen er te Jeruzalem Wijzen uit het Oosten en vroegen: „Waar is de pasgeboren Koning der joden? Want wij hebben zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem onze hulde te brengen.”

Toen koning Herodes dit hoorde, werd hij verontrust en heel Jeruzalem met hem. Hij riep alle hogepriesters en Schriftgeleerden van het volk bijeen en legde hun de vraag voor, waar de Christus geboren moest worden. Zij antwoordden hem: „Te Betlehem in Juda. Zo immers staat er geschreven bij de profeet: ‘En gij Betlehem, landstreek van Juda, gij zijt volstrekt niet de geringste onder de leiders van Juda, want uit u zal een leidsman te voorschijn treden, die herder zal zijn over mijn volk Israël!’”

Toen ontbood Herodes in het geheim de Wijzen en hij vroeg hun nauwkeurig naar de tijd waarop de ster verschenen was. Daarop zond hij hen naar Betlehem met de opdracht: „Gaaf een zorgvuldig onderzoek instellen naar het Kind, en wanneer gij het gevonden hebt, bericht het mij dan, opdat ook ik het hulde kan gaan brengen.” Na de koning aangehoord te hebben, vertrokken zij.

En zie, de ster die zij in het oosten gezien hadden, ging voor hen uit, totdat ze boven de plaats waar het Kind zich bevond, stil bleef staan. Op het zien van de ster werden zij vervuld van overgrote vreugde. Zij gingen het huis binnen, zagen er het Kind met zijn moeder Maria en op hun knieën neervallend betuigden zij het hun hulde. Zij haalden hun schatten tevoorschijn en boden het geschenken aan: goud, wierook en mirre.

En in een droom van Godswegen gewaarschuwd niet meer naar Herodes terug te keren, vertrokken zij langs een andere weg naar hun land.

Schriftlezingen
© Katholieke Bijbelstichting
Breda, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Luc DEVISSCHER —

De verborgen koning

EVANGELIE • De zondag na 1 januari heet officieel Openbaring van de Heer. Hij is beter gekend als het feest van Driekoningen. Wijze mannen uit het Oosten komen naar Jeruzalem om hulde te brengen aan de pasgeboren koning van de joden. De meeste Bijbelvertalingen duiden de mannen aan als ‘magiërs’. Onder invloed van de lezing uit Jesaja worden ze ook wel ‘koningen’ genoemd. Hun vorstelijke geschenken doen dan weer vermoeden dat ze met zijn drieën waren. Hoe dan ook, drie mannen gaan op kraamvisite bij het Kind en zijn moeder Maria. De vader lijkt afwezig te zijn. Het Kind staat voorop, maar komt in het hele verhaal zelf niet in actie. Toch is de kleine Jezus het middelpunt van het doen en laten van alle anderen.

Wijzen uit het Oosten komen in Jeruzalem aan. Ze zijn op zoek naar de nieuwgeboren „koning van de joden”, wiens ster ze hebben zien opkomen. Hun zoektocht veroorzaakt opschudding in de heilige stad. Vooral de regerende koning is er niet gerust op. Herodes de Grote is een Idumeër. Hij werd koning door toedoen van de Romeinen en is bij de bevolking bekend als een wreed mens. Zelf geen jood, beseft Herodes wel dat zijn koningstitel in gevaar is. Stel je voor dat het met die pasgeboren koning om de Messias gaat naar wie de joden al zo lang uitkijken. Inderhaast roept hij alle hogepriesters en Schriftgeleerden bij elkaar en vraagt hen waar de „Christus” of de Messias geboren zou worden. Zij antwoorden: „Te Betlehem in Juda.” Hun antwoord is gebaseerd op twee Schriftcitaten: Betlehem zal een nieuwe leidsman leveren (zie Micha 5, 1) en het zal er een zijn met herderlijke allures (zie 2 Samuël 5, 2). Voor Herodes is het duidelijk met wie hij te doen heeft. De joden wachten op een koning van het kaliber van David, die ook uit Betlehem kwam. En die koning zal een herder zijn in plaats van een tiran.

Herodes probeert vooralsnog het onheilstij te keren. Maar het onfortuinlijke lot zal toch zijn kant opdraaien. Zoals het koor zingt in *Carmina Burana* van Carl Orff: „Al te verheven zit hij als een koning op de top, laat hij oppassen voor zijn val” (*Fortune plango vulnera*). In het geheim ontbiedt de toekomstige kindermoordenaar de wijzen, onder het mom dat hijzelf ook het Kind eer wil gaan bewijzen. Hij vraagt hen naar de tijd dat de ster is gaan schijnen. Nadat hij de Schriftgeleerden heeft geraadpleegd, probeert de boze koning nu ook in de sterren zijn toekomst te achterhalen.

De ster doet haar werk en wijst de wijzen de weg naar het huis in Betlehem. Na hun bezoek aan het Kind en zijn moeder worden ze in een droom gewaarschuwd „om niet terug te buigen naar Herodes” (zo vertaalt de Naardense Bijbel Matteüs 2, 12). De wijzen laten Jeruzalem links liggen en langs een andere weg keren ze vanuit Betlehem terug naar het Oosten. Stond dat alles niet in de sterren geschreven? De ster heeft in het verhaal toch een verrassende rol. Ze is de hemelse *tool* om de Messias te vinden. Allereerst is ze een licht op het pad van de wijzen. Vervolgens laat ze haar licht schijnen in de heilige boeken op de plaats van de geboorte. Die ligt in het kleine Betlehem en niet in Jeruzalem. Voorts verleent ze verlichte vreemdelingen uit het Oosten het voorrecht om als eersten de Messias hulde te brengen. Waar ze stil blijft staan, vervult ze de wijzen met grote vreugde.

Aan het einde van het verhaal mengt God zelf zich in de strijd. Hij neemt het weerloze Kind in bescherming door erover te waken dat de wijzen niet ongewild de handlangers van Herodes worden. De echte ster is het Kind van Godswegen. In Hem verschijnt de Messias. Helaas schijnt zijn licht niet even helder voor iedereen en wordt het vaak pas achteraf herkend. Dat blijkt al van in het begin. Vandaag reikhalst de mens nog steeds naar de sterren. Hij schiet zijn aardse karretje de ruimte in tot bij de kometen. Op zich niets mis mee, alleen: door wie laten wij ons hier leiden?

LEZINGEN • De lezingen versterken het wereldwijde karakter van de evangelietekst. De profeet Jesaja roept in beeldrijke taal Jeruzalem op het licht van de Heer over zich te laten schijnen. Alle volkeren zullen op dat licht afkomen. Paulus schrijft aan de Efeziërs over het geheim van de openbaring. Nooit is het plan van God met Christus zo duidelijk bekendgemaakt als nu. Ook voor hem is het vanzelfsprekend dat het in de Geest van het evangelie ligt dat de heidenen bij het volk van God horen.

Reacties welkom via luc.devisscher@ccv.be